

► Themabrief: **Economie**
DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

PSO is het strategisch advies- en onderzoeksbureau van DSO; PSO onderzoekt, verzamelt en ontsluit informatie en adviseert over strategie, innovatie en de programmering van DSO-projecten.

Maart 2021

Woon-werkpendel 2019

Jaarlijks meet het CBS de relatie tussen bezette banen en de woonplaats van *werknemers*. De pendelgegevens van december 2019 zijn onlangs beschikbaar gekomen. In deze Kenniswijzer wordt met behulp van deze gegevens een beeld geschetst van de gemeente of regio waar de Haagse werknemers werken, waar werknemers die in Den Haag werken vandaan komen en de ontwikkeling daarvan in de afgelopen vijf jaar.

De cijfers van het CBS zijn gebaseerd op de administratie die het UWV bijhoudt over lonen. Daarin zitten alleen gegevens over werknemers en zelfstandigen met personeel. Zelfstandige ondernemers zonder personeel (ZZP'ers) vallen daarbuiten. Het gaat hier dus om een deel van de banen/werkzame personen. Daarom zijn de gegevens niet vergelijkbaar met de cijfers in de Monitor Werkgelegenheid 2020.

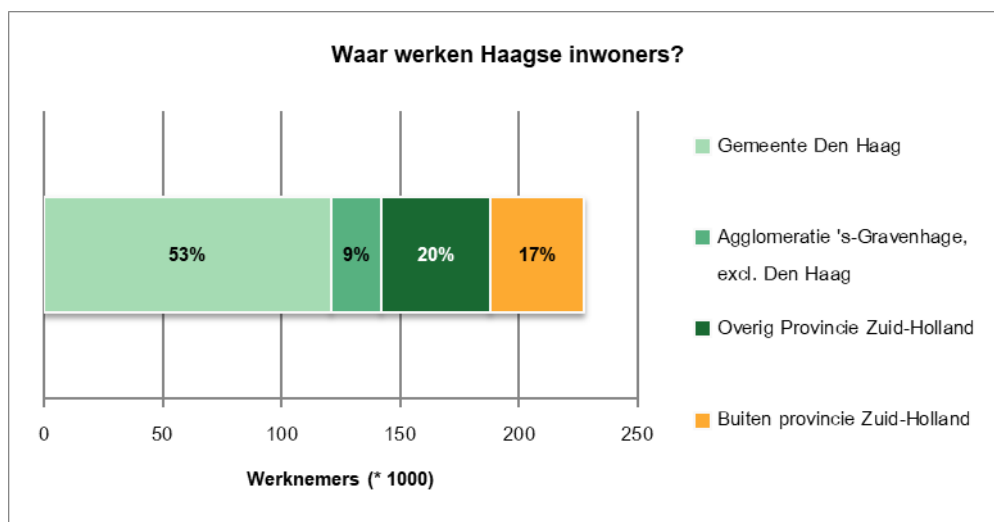
Omdat de groep van Haagse ZZP'ers die hun inkomen alleen uit hun onderneming halen (ca. 37.000) hier buiten beschouwing is gelaten, zal het werkelijke beeld van in- en uitgaande pendel er iets anders uitzien. Het ligt immers voor de hand dat een (groot) deel van hen werkzaam is in Den Haag. Hierdoor zullen de percentages verschuiven en zal het aandeel Haagse werknemers dat op een Haagse baan werkt iets toenemen. Dit is echter in deze Kenniswijzer dus niet meegenomen.

Ook laten we hier buiten beschouwing dat banen bezet kunnen worden door meerdere personen en dat één persoon meerdere banen kan hebben.

Banen bezet door Haagse inwoners en uitgaande pendel

Haagse werknemers bezetten in totaal 227.500 banen in Nederland. Meer dan de helft van deze banen (53%) ligt in Den Haag. Dat is het laatste jaar iets toegenomen (was 51% in 2018). Ongeveer 47% van de banen bezet door Hagenaars ligt buiten de Hofstad. Deze banen worden bezet door Haagse forenzen (uitgaande pendel). Zo'n 9% van de banen waarin Hagenaars werken ligt in de Agglomeratie 's-Gravenhage¹ exclusief Gemeente Den Haag en 20% in de rest van de provincie Zuid-Holland. Tenslotte ligt 17% van de banen buiten Zuid-Holland. De volgende afbeelding laat dit zien.

¹ Het coropgebied 'Agglomeratie 's-Gravenhage' bestaat uit de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer.

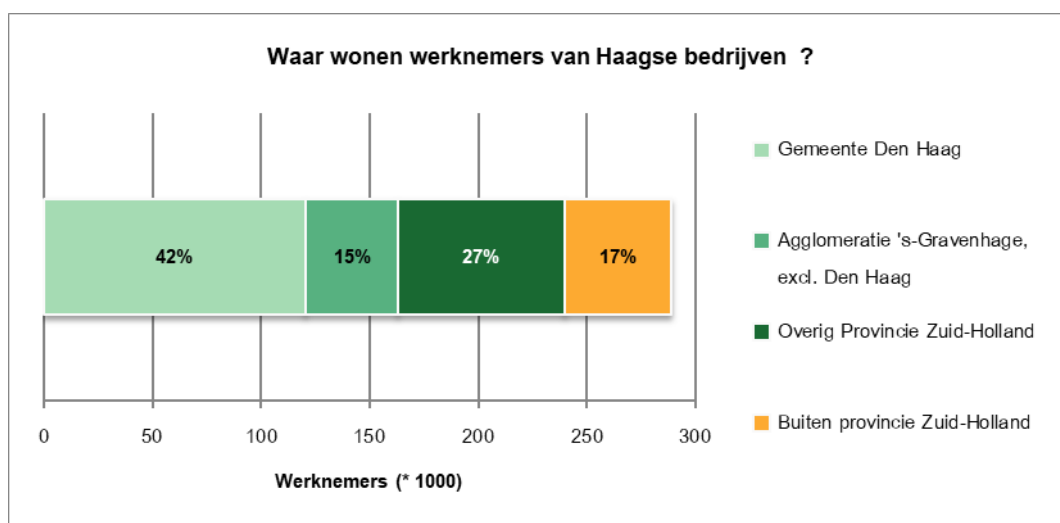
Bron: CBS

De belangrijkste gemeenten waar de Haagse inwoners naar toe pendelen om te werken zijn Utrecht, Rotterdam, Amsterdam, Westland, Rijswijk, Delft en Zoetermeer. Opvallend is de groei van Utrecht. Ten opzichte van 2014 is het aantal Haagse inwoners dat in Utrecht werkt, met 33% toegenomen tot 11.600.

Bezetting van de banen in Den Haag en inkomende pendel

Wanneer we kijken naar de bezetting van de banen in Den Haag zien we een soortgelijk plaatje. Van alle Haagse banen in december 2019, volgens het CBS 289.000, wordt ca. 42% bezet door inwoners van Den Haag. Dit percentage is in de periode 2014-2019 nauwelijks veranderd. Zo'n 15% woont in het overig deel van de Agglomeratie 's-Gravenhage. Ca. 27% wordt bezet door inwoners uit overige gemeenten in provincie Zuid-Holland. De rest van de banen (17%) wordt bezet door mensen van buiten de provincie Zuid-Holland.

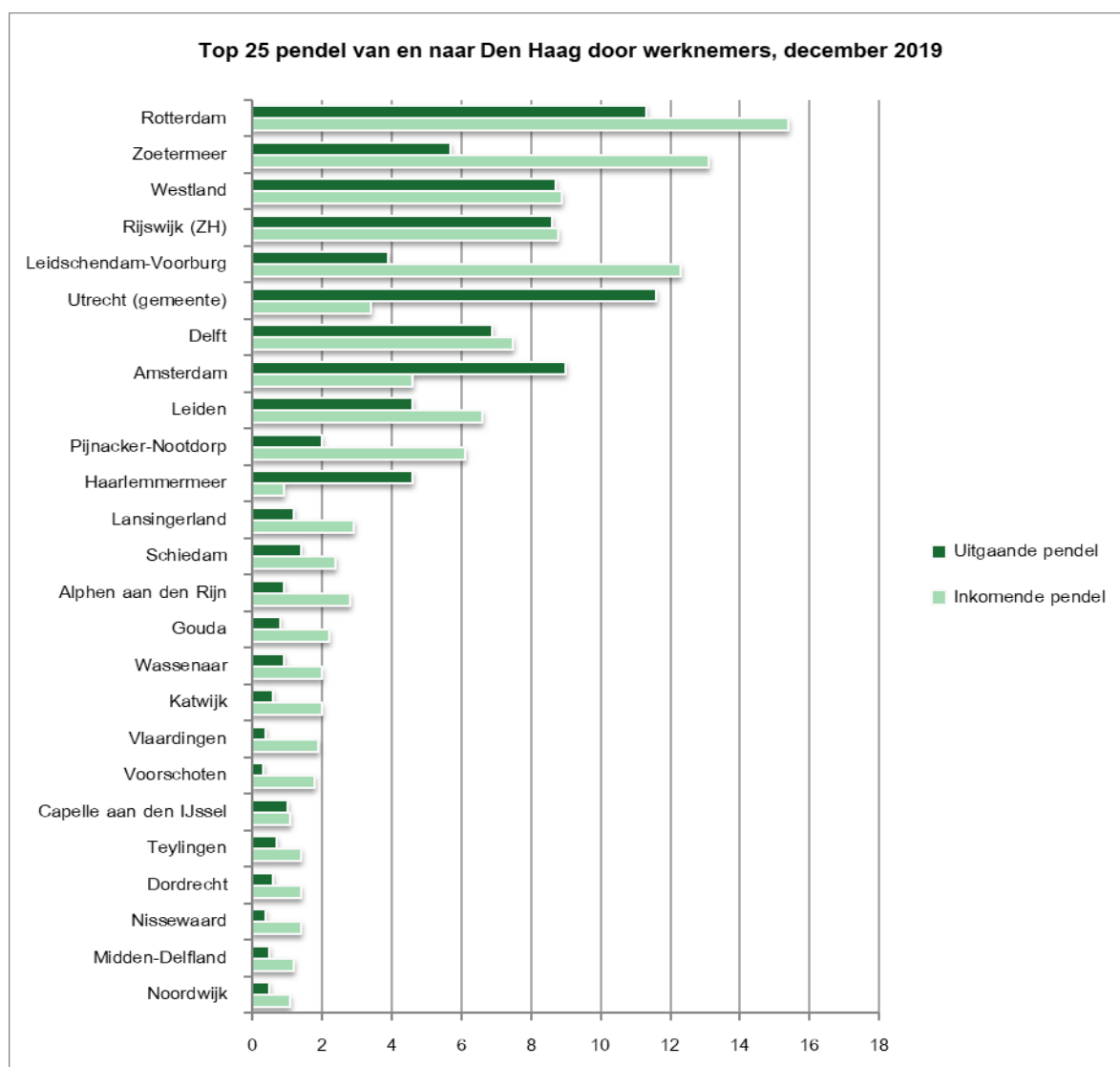
Dit betekent dat 58% van de Haagse banen bezet worden door inkomende forenzen. Ook hier geldt dat het plaatje er iets anders uit zal zien wanneer ook ZZP'ers worden meegenomen. Dan is het aandeel Hagenaars die in Den Haag werken, vermoedelijk iets groter.

Bron: CBS

De belangrijkste gemeenten waar werknemers die in Den Haag werken maar elders wonen (inkomende pendel), zijn Rotterdam, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg, Delft, Westland, Rijswijk en Leiden. Hierbij valt de groei van Rotterdam op. Ten opzichte van 2014 is het aantal Rotterdammers dat in Den Haag werkt met 26% toegenomen tot 15.400.

Gemeenten waarmee Den Haag een belangrijke pendelrelatie heeft (inkomend, uitgaand of beide) zijn aangegeven in de volgende afbeelding. De relatie met gemeenten als Westland, Rijswijk en Delft is redelijk evenwichtig. Er zijn ongeveer evenveel banen bezet door Hagenaars die in deze gemeenten werken als banen in Den Haag die bezet worden door inwoners uit deze gemeenten.

Bron: CBS

Andere gemeenten zoals Rotterdam, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp hebben duidelijk een andere relatie met Den Haag. De inkomende pendel vanuit die gemeenten naar Den Haag is veel groter dan de uitgaande pendel waarbij Hagenaars in die gemeenten werken. Den Haag fungeert voor die gemeenten als een banencentrum. Deze relatie geldt voor de meeste kleinere gemeenten in de provincie Zuid Holland.

Alleen Utrecht, Amsterdam en Haarlemmermeer zijn belangrijke werkgemeenten voor de inwoners van Den Haag. Naar deze gemeenten vertrekken (veel) meer Hagenaars dan dat er uit die gemeenten naar Den Haag komen om te werken.

Afstand tussen woning en werk

De gemiddelde afstand die mensen afleggen om op hun werk te komen, wordt gewogen voor het aantal forenzen die deze afstand afleggen. Er blijkt weinig verschil te zijn tussen de gemiddelde afstand die inkomende forenzen en uitgaande forenzen afleggen. Haagse werknemers reizen gemiddeld 18,0 kilometer naar hun werk. Als we alleen de Haagse werknemers nemen die buiten Den Haag werken (uitgaande forenzen), gaat het om gemiddeld 34,4 kilometer. Mensen die in Den Haag wonen én werken leggen gemiddeld 3,8 kilometer af naar hun werk.

Werknemers die buiten Den Haag wonen en in Den Haag werken (inkomende pendel) leggen gemiddeld 32,6 kilometer af. Voor alle werknemers die in Den Haag werken, geldt dat zij gemiddeld 19,9 kilometer afleggen. Onderstaande afbeelding vat dit samen.

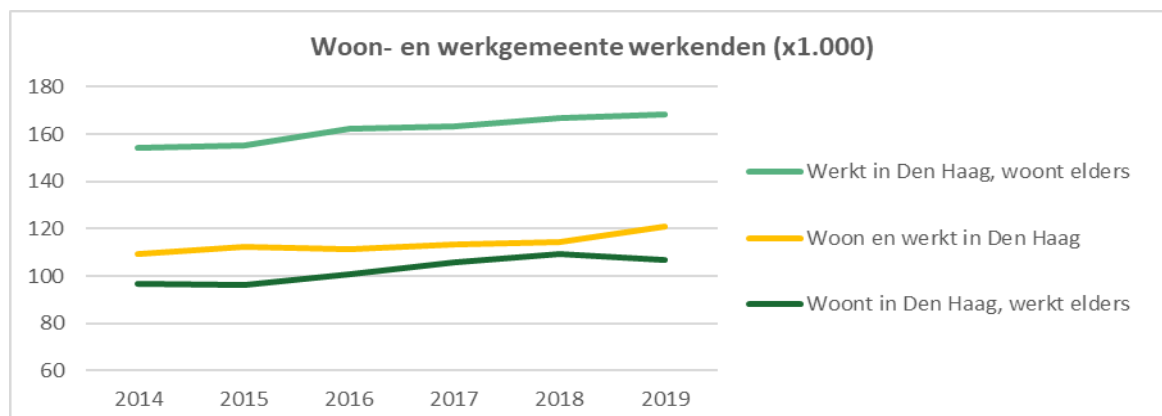
Gemiddelde afstand tussen woning en werk

Bron: CBS

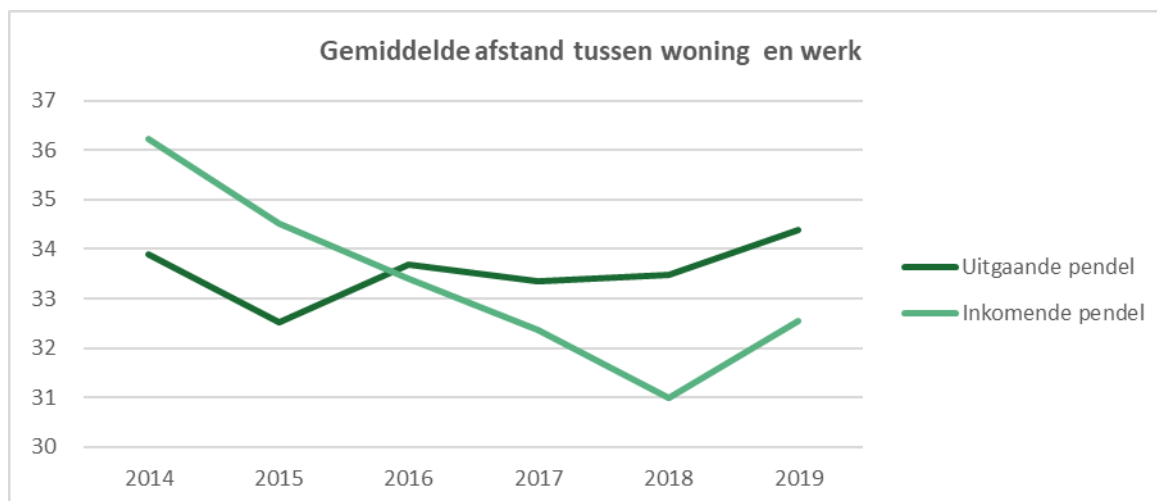
Ontwikkeling

Hoewel het percentage Haagse banen dat door inwoners van Den Haag wordt bezet, de afgelopen jaren nauwelijks is veranderd, is wel het aantal Haagse werknemers en het aantal banen gegroeid. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling in de periode 2014-2019 weergegeven.

Bron: CBS

De gemiddelde afstand die Haagse inwoners die buiten Den Haag werken (uitgaande pendel) moeten afleggen om bij hun werk te komen, is de afgelopen jaren nauwelijks veranderd, die bedraagt ca. 34 kilometer (zie onderstaande figuur). Gezamenlijk leggen de werknemers ten opzichte van 2014 wel 12% meer kilometers af om bij hun werk te komen omdat de omvang van de uitgaande pendel groter is geworden.

Bron: CBS

De gemiddelde afstand van mensen die in Den Haag werken maar elders wonen (inkomende pendel), daalde in de periode 2014-2018 van 36 naar 31 kilometer, maar is in 2019 gestegen naar 32 kilometer. Gezamenlijk legt deze groep forenzen ten opzichte van 2014 nog wel 5% minder kilometers af om bij hun werk te komen.

In totaal moet de inkomende en uitgaande pendel in 2019 ca. 8,6 miljoen kilometer afleggen tussen woning en werk. Dat is 1% meer dan in 2014 (was 8,5 miljoen kilometer).

Een interactieve kaart van de Haagse inkomende en uitgaande pendel is te vinden op:
<https://public.tableau.com/profile/henk.van.andel#!/vizhome/Staatwoonwerkpendel/Kaart>

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag
 DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
 Maart 2021

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek
 Henk van Andel (070 -3535565 / henk.vanandel@denhaag.nl)

De dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.